

Identitet på prøve

To psykiatere møtes på gaten. 'Hvordan står det til med meg i dag?' spør den ene. Vitsen rommer en sannhet: Jo mindre sikre vi er på vår egen identitet, desto mer avhengig er vi av hva andre tenker om oss eller hvordan de behandler oss. Vi trenger impulser og tilbakemelding fra mennesker for å vokse. Men hvis avhengigheten blir for sterk, krymper vi isteden.

Identitet er blitt et moderne nøkkelord. Ikke minst fordi den stadig oppleves som truet i en tid da kulturer og raser kommer nærmere hverandre og smelter sammen.

Det er et paradoks at tryggheten på ditt eget ståsted og rotfastheten i din egen kultur gjør deg mere åpen i møtet med det fremmede. Står vi selv ustøtt, vokser frykten for at et lite puff kan velte oss. Støheten er avhengig av tradisjonsbevissthet, tilhørigheten til og stoltheten av den gruppen du identifiserer deg med. Men skrittet fra tradisjonsbevissthet og stolthet til fundamentalisme er ikke langt. Når vår egen livsform fra geitosten til buserullen og lutherdommen skal vernes mot inntrengere, kan toleransen få trange kår.

Trygg identitet må næres fra dype kilder. Den er bl.a. avhengig av om jeg er trofast mot mine egne overbevisninger om rett og galt. Først *det* gjør meg til et helstøpt menneske. Derfor er det farlig når moral omdøpes til moralisme, eller misbrukes til å dømme andre. Vi trenger utvetydige moralnormer som absolutt ærlighet, renhet, uselviskhet og kjærlighet. De er et spill til å se oss selv i og holder oss ydmyke. Det blir lettere å forstå andre, og vi blir mere åpne for dialog.

"Norsk kultur er en internasjonal kultur, hvor samkvem på tvers av rase og religion er en måte å være norsk på," skriver Jan E. Hansen i Aftenposten. I dette utsagnet er vel spriken mellom ideal og virkelighet i største laget, men Hansen er inne på noe som er i pakt med fremtiden.

"Mennesket har ikke begynt å leve før det har hevet seg over sine blott og bart egne anliggender og tar inn over seg menneskeheten som helhet," sa Martin Luther King. Norge står overfor et valg som er like viktig som EU-valget: Satser vi på å isolere oss for å beskytte vår ensartete identitet, eller aksepterer vi å bli et flerkulturelt samfunn?

Dette nummeret av Ny Verden bringer hovedsaklig stoff fra sommerens konferanser i Caux, Sveits. På side 5 hevder en av Russlands ledende intellektuelle, G. Pomeranz, at en verdenssivilisasjon holder på å vokse frem. Hvor smertefull fødselen blir, avhenger av hver og en av oss. Like avgjørende som trofastheten mot vårt eget verdigrunnlag og vår kultur, blir åpenheten for de nye livsformer som skyller inn over oss.

JJW

Med ulik bakgrunn

15 personer med ulik etnisk bakgrunn kjørte denne sommeren i tre biler den lange veien frem og tilbake til Caux i Sveits. "Ikke minst kjöreturen gjorde sitt til å ryste oss sammen," sa den ene. Blant dem var et medlem av Islamsk Råd i Norge, en ung prest, sosialarbeidere, studenter og to medlemmer av Non-Fighting Generation, en ungdomsbevegelse som ble startet i -91 for å motvirke volden mellom gjenger og enkelte.

I Caux deltok og bidro de til en uke-lang konferanse om "Identitet, konflikt og forsoning". Prestens innlegg kan leses på neste side. En annen deltaker var en bosnisk gjeste-



Babou Sarr

professor fra universitetet i Bergen som holdt foredrag om identitet og konflikt på bakgrunn av muslimenes situasjon i Bosnia.

I august deltok lederen for Non-Fighting Generation, Babou Sarr, i en ukelang konsultasjon om storbyproblemer. Ut fra egne erfaringer i Oslo holdt han et innlegg som vakte interesse hos de 400 deltakerne fra 33 nasjoner. Sarr sa bl.a.: "Jeg var en av byvankerne og drev med ting som kunne resultere i at jeg havnet på den gærne siden av gjerdet. Fra grunnskolen av var det hardt å være blant de få som hadde annen hudfarge. Mitt svar var å slå. Det var måten jeg skaffet meg respekt på. Jeg prøvde å gå på fritidsklubben på Torshov, men følte meg ikke akseptert der heller. Så ble det til at jeg trakk nedover til sentrum for å møte likesinnete."

I 1991 var han en av ca 100 ungdommer, de fleste fra byvankermiljøet, som medvirket til innspillingen av en film de selv skrev manus til. Den handlet om hvordan de så på livet og hva en kan gjøre med de negative tingene i byen. Prosjektet ble begynnelsen til Non-Fighting Generation.

"Jeg er blant de heldige som tidlig innså at jeg måtte forandre livsstil," sier han. "På sosialkontoret, hvor jeg nå har halv stilling, møter jeg noen av mine gamle kamerater. I likhet med meg begynte de med hasj, og nå er de i trøbbel for alvor. Nå vet jeg hva jeg har unngått."

Om besøket i Caux sier han: "Mine forventninger var å bli inspirert til å jobbe på nye måter, møte folk med ulik bakgrunn og selv kunne inspirere andre. Mottakelsen av innlegget mitt var meget begeistrende. Jeg brukte tiden til å bli kjent med andre, både unge og eldre. Det var en bra opplevelse."

Våkn opp og lev!

Under konferansen om "Identitet, konflikt og forsoning" i Caux holdt Øyvind Stabrun, som er prest ved Oslo Bymisjons Tøyenkirke, følgende innlegg:

Våkn opp og lev! Dette er et Bob Marley-sitat. Identitet dreier seg om å leve. Hvis jeg ikke spør meg selv hvem jeg er, slumrer jeg bort livet.

I eksemplet jeg nå bruker, vil jeg ikke snakke identitetskonflikter mellom folk med forskjellig kultur eller rase. Jeg vil snakke om det som skjer når mennesker møtes. Ofte blir det til at jeg spør: 'Hva driver du med?'. Og ofte blir jeg selv stilt det samme spørsmålet. Vi definerer oss selv ut fra hva vi gjør, og ikke ut fra hvem vi er. Det blir et overfladisk møte. Det er en måte å beskytte min egen identitet på. Jeg risikerer lite. Det blir omtrent som å fylle ut ett av disse formularene når du kommer til et annet land: Yrke, passnummer, ektefelle, besøkets hensikt, osv..

Dårlig kommunikasjon eller dårlig muntlig kommunikasjon gir fantasi og fordommer fritt spillerom. For to uker siden deltok jeg i et fem-dagers seminar om lederskap og kommunikasjon. Vi arbeidet i grupper på syv. En av de første utfordringene var å fortelle hvordan vi oppfattet hverandre. Jeg kjente bare en, og var usikker og sjenert. Vanligvis oppfatter jeg meg selv som en forståelsesfull, vennlig, omtensksom og veltilpasset person. Folkene i min gruppe oppfattet meg som arrogant, freidig, mystisk, vanskelig å komme innpå, en som alltid sier det rette på rett tidspunkt, en slags naturlig leder.

Åpenbart var min måte å formidle min identitet på en kilde til konflikt. Istedenfor å si at jeg var sjenert og usikker, forsøkte jeg å gjemme mine følelser bak en mur av selvtilitt og selvkontroll. Hva fikk jeg igjen for å spille en selvsikker kjeffkas? Ingenting. De andre oppdaget ikke min virkelige identitet. Fordi ingen våget å snakke med meg, ble jeg ensom.

Mystisk, arrogant

Mitt poeng er at det jeg sier må svare til det som virkelig foregår inni meg. Mitt kroppsspråk og det jeg sier må svare til mine følelser. Så hvis du møter meg i korridorene her eller over et måltid, så la deg ikke lure. Du vet nå at selv om jeg ser rolig, kontrollert, mystisk, arrogant og 'cool' ut, så er jeg ganske enkelt usikker og sjenert.

Det gjør vondt å bli bedre kjent med seg selv. Men hvis jeg ikke er villig til det, hvordan i all verden skal jeg da bli bedre kjent med andre? Norsk luthersk tradisjon lærer oss at vi skal elske hverandre. Samtidig lærer vi at å elske andre betyr å si hyggelige ting som ikke sårer dem. Men kjærlighet kan være ganske hard av og til. Når jeg velger å tie om noe eller noen som har såret meg, er det ikke kjærlighet, men feighet. Det krever mot å bringe underliggende konflikter opp i dagen.

Sannheten er ofte smertefull, men er livet ment til å være uten smerte? Er det ikke gjennom smerte at jeg lærer å leve og lærer mitt virkelige jeg å kjenne? Våkn opp og lev!!

Sartre og Dante

En annen kommentar til emnet identitet ga dosent Philip Boobyer fra universitetet i Kent, England:

Jeg tror at en helstøpt identitet er frukten av å fokusere på det vesentlige. Noen hevder at moralske og åndelige verdier svekkes fordi vi har mistet troen på at mennesket har livsviktige oppgaver. Med andre ord, du kan bare oppdage hva som er rett og galt moralsk om du først spør hva som er hensikten og meningen med livet. Det er ved å begynne med de riktige spørsmål at vi får de riktige svar.

Det er ikke så lett å kjenne mitt virkelige jeg. Vi kan prøve forskjellige livsstiler for å se om de er forenlige med vår personlighet. Men det kan koste dyrt. Ofte er dette den moralske praksis som kjennetegner vår tid. I det minste hos dem som har valgt å vrake troen på at det er en fundamental orden i verden. Jean-Paul Sartre, en av dette århundrets mest innflytelsesrike moralfilosof, hevdet: "Du er fri. Det finnes ingen almengyldig moral som kan vise deg hva du skal gjøre..."

Et alternativt syn er godt uttrykt av den store italienske dikteren Dante. Hans perspektiv er at mennesket ikke lever i et moralsk nøytralt univers, men i en fallen, syndig verden og er engasjert i en stadig kamp mellom godt og vondt. For Dante er det Guds morallover som skal til for å bevare den menneskelige identitet.

Totalt og typisk engelsk

Vi må alle leve med en rekke ulike identiteter på samme tid. Vi har vår nasjonale identitet. Noen beskrev meg som totalt og typisk engelsk! Så er det vår religiøse identitet: Den jødisk-kristne, den muslimske o.s.v. Eller vår identitet som mann eller kvinne, svart eller hvit. Fanatisme kan dukke opp når en identitet får telle mer enn alle andre.

Er det en hjelp å prøve å lete etter egen identitet i det hele tatt? Det blir ofte sagt at for mye selvbetragtning fører til manglende stabilitet. En person som er for mye absorbert i spørsmål som "Hvem er jeg?" og "Hva er min rolle?" kan bli vanskelig å være sammen med. Jeg sier for absorbert for dette er jo livsviktige spørsmål.

Selv prøver jeg å se på ting ut fra et religiøst ståsted. Et ekte religiøst utsyn bygger på tillit. I evangeliene har vi utsagn som "Søk først Guds rike, så skal du få alt annet i tillegg" og "Den som mister sitt liv for min skyld skal finne det". Vi finner vår identitet på en naturlig måte ved å se på Gud eller på sannheten. Det er i tjeneste for andre, ved å vaske hverandres føtter i kjærlighet at vi finner vår egen identitet.

MRA på kvinnekongressen i Beijing

Moralsk Opprustning var offisielt representert med to deltakere på den store kvinnekongressen som ble avsluttet i Beijing nylig. De var med på utarbeidelsen av fredsdokumentet og formulering av verdier for det 21. århundre. MRA hadde også en paviljong med deltakere fra Nigeria, Zimbabwe, Kanada, India og Malaysia på den uoffisielle delen av kongressen.

Russisk forfatningsdomstol i kryssild

Den russiske forfatningsdomstolen har etter glasnost befunnet seg i kryssilden fra stridende maktgrupper. Domstolen måtte bestemme om Jelzins forbud mot det gamle kommunistpartiet var forfatningsstridig; hvem som hadde forfatningen på sin side i parlamentets blodige opprør mot Jelzin i oktober 1993; om amnestiet som parlamentet senere vedtok for lederne av dette opprøret og kuppet mot Gorbatsjov i 1991 var gyldig; og sist men ikke minst, om den russiske intervensjonen i Tsjetsjenia strid mot forfatningen.

Forfatningsdomstolen, som er Russlands høyeste rettsinstans, har 13 dommere. En av dem, Ernest Ametistov, kom på et 10-dagers Norgesbesøk i august. Ametistov og hans kone Olga Nikolajevna, som selv er professor i juss, bodde i Moralsk Opprustnings hus i Oslo. Sommeren 1994 hadde de begge deltatt i MRA's verdenskonferanse i Caux.

Der skildret Ametistov en russisk forfatningsdommers mange dilemma: "Spørsmålet er hvordan vi omgås med vår frihetsløse fortid, med dens nålevende representanter og med frihetens



Ernest Ametistov

fiender i dag. Er tvang eller toleranse det beste? Hvis den seirende frihet slår inn på tvangens vei, fornekter den da ikke seg selv? Og hvis vi ikke gjør det, står vi da ikke i fare for å skusle bort den friheten vi har vunnet?"

Ametistov har ofte tilhørt et mindretall som har gått imot domstolens avgjørelser. Han har lenge vært aktiv i den russiske demokratibevægelsen, og la bl.a. det juridiske grunnlaget for opprettelsen av Memorial, menneskerettsorganisasjonen som gjør et landsomfattende arbeid for å dokumentere Stalin-tidens forbrytelser.

I MRA's hus i Oslo talte Ametistov's til et 50-talls mennesker for forskjellige sider av norsk samfunnsliv. "Jeg skulle gjerne bodd i et mindre land med mindre problemer enn Russlands," sa han. "Men vi har bare ett moderland." Han understreket imidlertid betydningen av at det ikke har funnet sted nok en revolusjon i Russland, men at man har satset på å forandre landet gjennom reformer.

Forts. side 5

En japansk historie

En japansk fagforeningsleders historie viser at industrikonferansene i Caux bærer frukt. Det store Toshiba-konsernet i Tokyo med over 70.000 ansatte har helt siden 1953 regelmessig sendt grupper fra både bedriftsledelsen og fagforeningen til Caux. I gruppen på 6 som kom i sommer, var Ryuichi Saya, vise-formann i Toshiba's fagforening. Han fortalte om vanskelighetene med å få folk til å ta ansvar, om dårlig fremmøte på møtene og manglende interesse hos ungdommen. Men så fortsatte han:

"I 1982 besøkte jeg Caux for første gang med en delegasjon fra Toshiba. Vi visste at det trengtes forandringer i fagbevegelsen, men visste ikke hvilke og hvordan vi skulle få dem til. I Caux begynte jeg å forstå at vi skulle sette menneskenes holdninger, hjerte og tanke mye mer i fokus. Vi besluttet å snakke mindre om penger og rettigheter og gjøre mer for å vinne våre medlemmers tillit. På det grunnlaget har vår forening vokst og utviklet seg de siste 13 årene.

Jeg vil gjerne fortelle dere om fire initiativ som jeg selv tok for å gi håp og visjon for fremtiden:

1. Først foreslo jeg at vi skulle plante mer blomster rundt våre fabrikker. Jeg var inspirert av blomstene i Caux, og mente at vi i fagbevegelsen skulle påta oss denne oppgaven. Vi samlet penger blant alle våre medlemmer, laget bed og gikk sammen om å vanne i lunsjpauken. Medlemmene var stolte over sitt verk, media ble interessert og offentligheten roste vårt initiativ.

2. Japanerne kritiseres ofte for at de arbeider for hardt. De har ikke mye tid hjemme. Søndag drar fedrene og spiller golf, som

de hevder er en del av jobben. Lørdag aften drikker de med sine kolleger. Det er ikke mye dialog mellom far og barn, og fedrene er ikke klar over problemet for det er for sent. Fagforeningen bestemte seg for å arrangere fjellturet for fedre og barn. Mødrene stilte opp med varm suppe ved fjellets fot. Dette gir fedrene en sjanse til å bli kjent med sine barn. Dette er noe helt nytt i Japan.

3. Vi fikk sammen et orkester med 1000 medlemmer for å spille komponisten Ravel's "Bolero". Jeg er styreformann for dette orkesteret. Den yngste deltakeren er tre år. Så går det oppover fra skoleelever og studenter til mine egne kolleger. Kort sagt, hele vårt samfunn er med. 1000 mennesker legger sitt hjerte i det. Det er en stor opplevelse hver desember. Alle er glade etter at vi har oppført "Bolero".

4. I Caux hørte jeg hva en japansk kvinne hadde gjort for å mobilisere hjelp for flyktningene i Kambodsja. Nå er hele Toshiba's fagforening engasjert i å bygge skoler i Kambodsja. Vi samlet inn 100 yen fra hver av våre medlemmer, tilsammen 5-6 millioner yen. Vi brukte 3 millioner på å bygge en skole, og bruker nå resten til vannforsyning, lekeplass, etc.. Fagforeningsmedlemmer reiser til Kambodsja for å male skolen, noen av dem muligens med sine barn. I mai neste år skal vi feire skolens åpning.

I fagbevegelsen har vi tenkt mye på våre egne fordeler. Vi har forandret innstilling, og nøler ikke med å bruke vår makt for samfunnet. De fire eksemplene jeg har nevnt har et felles utgangspunkt: La oss gjøre denne jorden til et bedre sted. Vi har lånt den fra våre barn.

Religion - faktoren som statsvitere glemte

Utdrag fra en bokanmeldelse av tidligere utenriksredaktør Frank Bjerkholt

"Religion, the missing dimension of statecraft" (Religion, en manglende dimensjon i statskunst), redigert av Douglas Johnston og Cynthia Sampson, Oxford University Press 1994. Kan bestilles fra Ny Verden.

Man sperrer uvilkårlig øynene opp når den sikkerhetspolitiske ekspert Edward Luttwak i et statsvitenskapelig verk gir seg til å etterspore den religiøse faktor i internasjonal politikk, spesielt som konfliktløsende middel.

Ytterligere så når Henry Kissinger anbefaler boken som en betydelig analyse av en stadig viktigere faktor i samtidens mellomfolkelige liv. Kanskje mindre overraskende at Jimmy Carter i sitt forord forteller at fredsavtalen i Camp David lyktes fordi alle tre - Sadat, Begin og Carter - var dypt religiøse personer som begynte hver dag i bønn og stillhet, og hadde et felles moralsk imperativ.

Temaet kan deles i tre områder. Vi har det generelle fenomen som ingen er i tvil om, at religion har begynt å spille en viktig rolle i de mange nye konflikter. Det er på tide at statsvitere innser at religion er en del av realpolitikken.

Det andre saksområde er kirkers og religiøse sammenslutningers bidrag til fremme av reform og demokrati. Ofte har de vært viktige pressgrupper. Det er nok å tenke på pavens betydelige rolle i Øst-Europa, kirkene i Sør-Afrika (bortsett fra boerkirken) som bidro sterkt til å bryte ned apartheidsregimet, eller på Filipinene der kardinal Sin spilte en vesentlig rolle i kuppet mot Marcos.

Selv i Sør-Afrika endret boerkirken signaler etter hvert - lydhør for det moralske imperativ i den kristne tro. En dramatisk forsoning fant sted i 1990 da den ledende boerteolog Jonker på et felles kirkemøte forbløffet tilhørerne

med å be om tilgivelse for at han hadde tatt feil og påført samfunnet de lidelser som apartheid førte med seg. Biskop Tutu kom frem og sa: "Vi tilgir, og nå kan vi gå videre sammen for å bygge landet."

Det tredje felt, som er bokens hovedanliggende, er religiøse enheters avgjørende innsats som konfliktløsere.

Luttwak tar for seg Moralsk Opprustnings (MRA) arbeid for å forsone Tyskland og Frankrike etter krigen. I Caux i Sveits ble tyskere for første gang etter nederlaget inkludert i et mellomfolkelig fellesskap, der det også var franskmenn. Både Adenauer og Schuman gav klart uttrykk for sin taknemlighet over dette vesentlige bidrag til et nytt og samarbeidende Europa.

Zimbabwe

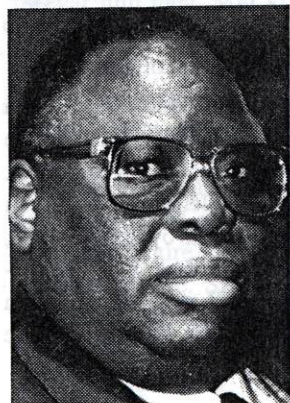
I Zimbabwe, som får bred plass i boken, var Ian Smiths sønn Alec aktiv i MRA og satte seg for å bringe sin far og Mugabe på talefot. Det første møtet var dramatisk. Smith kom til Mugabes kvarter, og en ivrig geriljasoldat sa "la oss kvitte oss med ham straks" og løftet geværet. En offiser fikk slått ham ned i tide. Under drøftelsene i London om uavhengighet var folk fra MRA aktive bak kulissene for å holde personlig kontakt. Takket være det tillitsforhold som Smith og Mugabe hadde utviklet, kunne Smith til de hvites overraskelse berolige dem etter valget og be dem bli i landet, for jeg har tillit til Mugabe, erklærte han.

Bokens anliggende er å påvise det religiøs-personlige bidrag i internasjonal politikk og anspore det statsvitenskapelige og diplomatiske miljø til å forbedre sin innsikt og sine metoder.

Vårt Land, 26.7.95

Guddommelig inngripen i Sør-Afrika

Henry Kissinger skrev i et brev til sin tidligere student Washington Okumu: "Du er blitt min lærer som jeg vil komme til for å lære den afrikanske metoden."



Washington Okumu

Bakgrunnen var Okumus innsats for å løse flokene før det sør-afrikanske valget i 1994. Okumu, derimot, tok ikke æren selv, men kalte det som skjedde et resultat av "guddommelig inngripen". Den blodige konflikten mellom Inkatha, zuluenes parti, og ANC, den Mandela-ledete frigjøringsorganisasjonen, hadde truet valget og selve frigjøringsprosessen.

"Den guddommelige inngripen" var et møte mellom Okumu og Buthelezi, zuluenes leder, på flyplassen i Johannesburg. Fredsmeglerne som skulle forsone

de stridende parter, med Henry Kissinger i spissen, hadde allerede gitt opp og forlatt Sør-Afrika. Bare Okumu ble igjen i Johannesburg for om mulig å treffe Buthelezi på egen hånd. Stor var hans skuffelse da han hørte at Buthelezi nettopp hadde forlatt byen pr. fly.

Flyet fikk imidlertid trøbbel med kompasset og måtte vende tilbake. Der ventet Okumu, som kjente Buthelezi fra før, på flyplassen. "Som Jonas i hvalens buk har Gud bragt meg tilbake for at vi skulle møtes," sa Buthelezi. Mens flyet ble reparert fikk de to en lang samtale. Den endte med at Buthelezi bestemte seg til ikke å boikotte valgene. Det ble slutt på de gjensidige myrderiene, og et valg fant sted som ga håp verden rundt. Buthelezi ble innenriksminister i Mandelas regjering.

Washington Okumu, kenyaneren som er en av Afikas mest erfarne diplomater, kunne hjelpe fordi han 5 år tidligere hadde gitt opp et bittert hat han bar på. Det skjedde under den

Forts. neste side

Kulturenes dialog

Sommerens konferanser i Caux åpnet med fokus på Europa under tittelen "Enhet i mangfold". Her holdt Grigory Pomerantz, ledende russisk kulturfilosof og skribent, følgende innlegg:

En verdenssivilisasjon holder på å bli til. Det er en smertefull prosess. Alle kan se at det gamle holder på å bryte sammen. Det nyes fremvekst tar tid. Ikke bare hos oss i Russland.

En viss forbindelse mellom hierarki og frihet kjennetegner alle stabile kulturer. En hierarkisk regjeringsform som undertrykker friheten vil gå til grunne. Og en frihet som ødelegger enhver rangorden vil ødelegge seg selv. Den europeiske frihet har nådd sitt høydepunkt, og gått ut over sine grenser.

Menneskets handlingsfrihet har gjort naturen til slave. Naturens opprør har begynt. Plutselig er det blitt klart at menneskets fysiske eksistens er underordnet havenes, markenes og skogenes liv. Ikke en gang det skarpeste intellekt kan jærne dette naturlige hierarkiet. Hvis vi ikke begrenser vår handlingsfrihet, kommer vi til å miste den.

Postmodernismen satser på en utvidelse av vår ytre frihet. Men den nye tids kjennetegn blir en begrensning i det ytre, en gjenoppretting av verdienes rangorden på det åndelige plan og en vei som fører innover. Det finnes ikke noe endelig navn på den overordnede verdi. Gud tenker høyere enn våre ord. Vår tanke kan bare kretse om den guddommelige sannhet.

Forts. fra side 4

internasjonale MRA-konferansen i Caux, Sveits, sommeren -89. Vi gjengir noe av Okumus tale i Caux:

"I åtte år arbeidet jeg under en mann som jeg tjente lojalt. Jeg fikk også Afrikas ledere til å stole på ham. Men en dag stakk han en kniv i ryggen på meg. Etter det holdt jeg på å bli fortært av hat. Og når jeg sier hat, mener jeg hat, ikke skuffelse eller antipati. Han var araber fra et land jeg ikke vil avngi.

Jeg ville ikke være oppriktig om jeg ikke også nevnte min dype bekymring, eller kanskje heller mitt hat, angående det den hvite mann gjør mot mine brødre i Sør-Afrika. Jeg var i det hele tatt en mann som hatet. Jeg vet ikke om dere forstår. De som er involvert i Midt-Østen eller Sør-Afrika forstår kanskje dette best.

Ett lite ord som ble sagt her i går slo ned i meg: For at det skal bli tillit, må man først ha ærlighet. Jeg tenkte det over og innrømmet at hat hadde kontroll over meg. Du bærer en tung, tung byrde, og det er vanskelig å tilgi. I fem år hadde jeg vært preget av skuffelsen over en mann som vi trodde støttet oss afrikanere.

En kan ikke oppleve ånden i Caux uten at det skjer en slags radikal forandring av ens tenkning. Da min egen og Kenyas leder, Jomo Kenyatta, kom ut av fengslet sa han: Jeg tilgir dere. Jeg vil gjøre det samme, og overlate hatet til dem som vil fortsette å hate. Her i Caux ville man vel si at jeg er blitt forvandlet - i alle fall vil jeg nå legge av meg denne byrden."

Den kristne verden, islams, Indias og det fjerne østens verden, bygger på forskjellige åpenbaringer. Enhver åpenbaring er imidlertid ikke noe annet enn en overføring fra det guddommelige til det menneskelige. Den guddommelige original - den er hinsides menneskets evne til å skjelne mellom positive og negative teologiske begreper, enten det dreier seg om Abrahams, Isaks og Jakobs Gud, den Gud som ble menneske i Jesus Kristus, eller den store tomhet som Buddhas preken i Benares dreide seg om: "Det er, oh munk, noe som ikke er blitt til, noe som ikke er født, noe som ikke er skapt...."

For øyeblikket skjer en omdannelse av kulturene, som er trengt sammen i et felles informasjonsrom. Verdenskulturene nærmer seg hverandre og de lokale kulturene. På det religiøse området kan vår tid sammenliknes med epoken da stamme- og folkereligionene ble avløst av verdensreligionene. Dette skjevnesvangre stadium er også inntrått for de konfesjonelle skillene. De vil også bli brutt ned, om enn på en annen måte enn for 2000 år siden: Jeg venter ingen ny religion, men en ny forståelse av de gamle, en forståelse av deres indre enhet.

Kulturenes dialog kan gjennomtrenge det moderne kaos. Dialog åpner for den mest moderne tilgang til evighetens hemmelighet. Det er denne hemmeligheten menneskeånden kretser rundt når den skaper kultur.

Næringsliv og etikk

10 år på rad har ledere for industri og økonomisk liv i Europa, Amerika og Japan møttes til en rundebordskonferanse i Caux. Blant de 31 deltakerne denne sommeren var styreformannen i Time Inc., som utgir det internasjonale nyhetsmagasinet, og lederskribenten for Japans viktigste næringslivsavis, Nihon Keizai Shimbun. Fra Norge deltok Heidi von Weltzien Höivik, 1. amanuensis og faglig ansvarlig for etikkundervisningen ved Bedriftsøkonomisk Institutt (BI) i Oslo.

I en kommentar til de forretningsprinsipper som ble formulert og publisert av Rundebordskonferansen i fjor, advarte von Weltzien Höivik mot at slike prinsipper kan bli brukt av bedrifter til å forbedre deres "image". Verdier må være rotfestet i individers liv, fortsatte hun, de må ha ben å gå på.

Russisk forfatningsdomstol

Forts. fra side 3

Spørsmål fra tilhørerne bragte frem et bredt bilde av Russlands situasjon: Har et oppgjør med fortiden funnet sted, som f.eks. i Tyskland? Har den ortodokse kirken erkjent sin skyld når det gjelder samarbeid med det gamle kommunistiske regime? Har ikke det troende Russland, Dostojevskij's hjemland, noe vesentlig å bringe det sekulariserte Vesten?

Mange av svarene var pessimistiske, men en kunne likevel ane en grunn tone av stolthet over forandringer som er blitt oppnådd og en tro på at veien videre ikke er stengt.

sakset



Vi har alltid trodd at hvis vi bare gjorde om på samfunnet, ville mennesket bli godt. Hele vår litteratur har vært infisert av denne håpets filosofi, som ender med å gjøre oss blinde for virkeligheten. Den nye litteraturen må starte forfra, med en revisjon av verdiene. Selvfølgelig begynte denne litteraturen å snakke om ondskapen, ikke de sosiale onder, men de menneskelige. Den gamle formelen sa at mennesker var onde fordi kommunismen var ond. Vår sier at mennesker er onde fordi de kunne skape kommunismen.

Victor Erofejev, russisk bestselgende forfatter, Aftenposten, 21.8.95

Personlig har jeg innsett at mennesket ikke er godt. Som gammel marxist vet jeg at én ting er utopiene - men når de skal gjøres til rasjonelle systemer må man tro at mennesket er godt per natur. Vold og bestialitet har sammenheng med to ting: At vi vet lite om bevisstheten. Vår etiske bevissthet er på nivå med tiden før Kopernikus. Jeg tror alle kan begå overgrep - hvis de ikke har en god porsjon ydmykhet og tvil, og har deltatt i en kontinuerlig etisk diskusjon.

Thorvald Steen, formann i Den Norske Forfatterforening, Vårt Land, 17.8.95

Serberne har oppfunnet uttrykket etnisk utrenskning. Som en uhyggelig åndelig parallell til en etnisk utrenskning praktiserer vi i resten av Europa en etisk utrenskning. For i våre hjerters hemmelige dyp har vi allerede utrensket ansvarsfølelsen, omsorgen for de svake og rettferdighetssansen, alle de hjertets kvaliteter som betinger demokratiets overlevelse når det virkelig gjelder.

Carsten Jensen i Aftenposten, 26.7.95

Jeg tror på Gud og jeg tror at Jesus er sønnen til Gud og en del av Gud. Men jeg er ingen aktiv kristen. Likeverdet, rettferdigheten, det å gi alle mennesker like muligheter er de viktigste kristne verdier. Ordet solidaritet står ikke nevnt i Bibelen, men jeg leser dette ordet ut av det Jesus sa og gjorde. Jeg synes historien om da Jesus fordelte to fisker og fem brød på tusenvis av mennesker, er talende. Vi skal dele på det vi har.

Storingsrepresentant Sylvia Brustad (AP), leder av helse- og sosialkomiteén, Vårt Land, 5.8.95

Et halvt århundre med kald krig var fullt av stridende mål og folk som hadde autoritet til å forfølge dem. Man må sannsynligvis tilbake til de slappeste perioder av det 18. århundre for å finne en tid som har så svakt lederskap som vår egen. Men ineffektive regjeringer kan ikke alene forklare den mangelen på målbevissthet som preger utenrikspolitikken.

Vi er vitne til en dyp forandring i hvordan demokratiet virker. I dag har de fleste en utdanning. Kløften mellom vanlige mennesker og deres valgte politiske representanter har forsvunnet. Politikerklassen har vanskelig for å rettferdiggjøre sin eksistens.

Vestens utenrikspolitikk vil ikke bli bedre før folk flest tar på sine egne skuldre en større del av det harde arbeid som er en forutsetning for at et demokrati skal fungere.

Brian Beedham i International Herald Tribune, Paris, 18.7.95

Klassehat som ideologi ligger bak oss, men etnisk hat lever nå og ligger foran oss. Hvem vil påta seg å avsløre det selvmotsigende ved etnisk fiendskap? Hvem vil skille kjærligheten til sitt eget folk, som er en fin kvalitet, fra motviljen mot andre folk? Hvem vil spre forsoning og tilgivelse?

Etnisk fiendskap vinner applaus og stemmer og taburetter. Mange såkalte patrioter og nasjonalister hevder at du ikke kan elske ditt eget folk uten å hate andre folk. Det er uforfalsket dårskap. Massemedienes rolle er å fordreive denne dårskapen fra millionenes tanker og hjerter.

Rajmohan Gandhi, forskningsprofessor ved Senter for politiske studier, New Delhi. I et budskap til en kanadisk media-konferanse i Ontario, april '95

Å gjøre opp for fortiden er i Japans egen interesse. Bare slik kan vi oppnå internasjonal tillit og og innta "en æret plass" i verdenssamfunnet, som det heter i innledningen til vår forfatning. Slik kan vi også ære de som mistet livet under krigen. Dette er en monumental nasjonal oppgave som ingen statsminister eller utvannete parlamentsresolusjoner kan mestre. Det er en utfordring som hele det japanske folk skulle ta inn over seg.

Yukihisa Fujita, heltidsarbeider for Moralsk Opprustning, Tokyo. Japan Times, 13.6.95

NY VERDEN vil fremme en forandring i både menneskers holdninger og i samfunnsforholdene, bygget på absolutte moralnormer og Kristi forvandlende kraft. Bladet beretter om et globalt arbeid som er åpent for alle, og om kampen mellom ondt og godt som pågår i ethvert menneske og folkeslag.

UTGIVER: Moralsk Opprustning, Postboks 3018, Elisenberg, 0207 Oslo.
Tlf. 22 55 94 30. Fax 22 44 85 04. Postgiro 0804.5125794. Bankgiro 6030.05.08831.

ANSVARLIGE: Bjørn Ole Austad og Jens J. Wilhelmsen.